

KAKTUS

1992

ÅRG. 27

NR. 1 - JANUAR

KAKTUS udkommer 4 gange årligt i januar, april, juli og oktober som medlemsblad for Nordisk Kaktus Selskab.

Redaktion: Hanna E. Hansen, Limfjordsvej 1, DK-2720 Vanløse, tlf.: 38 34 61 31
Tryk: Hagsholm Bogtryk & Offset, Hammershøj, 8830 Tjele

Selskabets regnskabsår er fra 1. januar til 31. december. Årskontingent 150 kr. Alle henvendelser vedrørende medlemsskab og adresseændringer bedes rettet til kassereren, Finn Larsen, Salbyvej 17, DK - 4600 Køge. Giro-nr. 6 57 87 13 - About membership apply to mr. Finn Larsen.

Terminer for indlevering af annoncer og artikler:

Termine für Anzeigen und Artikel:

Terms for ads and articles:

15. februar, 15. maj, 15. august, 5. november

Annoncepris: 1/4 side 200 Dkr. - Preise für Anzeigen: 1/4 Seite 200 Dkr. - Price for ads.: 1/4 page 200 Dkr.

Selskabets styrelse:

Formand: Peter Brandt Pedersen, Tårnbygårdsvej 20, DK-2770 Kastrup, tlf. 31 51 66 06.

Sekretær: Bjarne Kjempff, Stordalvej 4, Løvel, DK-8830 Tjele, tlf. 86 69 93 41.

Kasserer: Finn Larsen, Salbyvej 17, DK-4600 Køge, tlf. 53 65 44 60.

Øvrige funktioner:

Bestyrer af diateket: Esther Genker, Tranumparken 1-6-2, 2660 Brøndby Strand, tlf. 43 54 22 41.

Dansk bibliotekar: Jørgen Mortensen, Bredevej 42, DK-6000 Kolding, tlf. 75 53 41 27

Svensk bibliotekar: Larseric Arne, Sjögården 1628, S-52043 Åsarp, Postgiro: 473 87 16-2

Indbetaling af kontingent i Sverige og Norge:

I Sverige til: Kim Kronberg, Fajancevägen 119, Oxie. S-23030. Giro: 58 15 87-3

I Norge til: Unni Horn, Rishaugveien 3. N-8340 Stamsund. Giro: 0825 01 596 34

»Meddelelser«:

- Sendes til sekretær Bjarne Kjempff.

Æresmedlemmer:

Otto Forum Sørensen og Helmut Broogh.

Forsiden viser: *Mammillaria theresae*.

Foto: Bjarne Kjempff

KNOLD & TOT

»En fortsat beretning om knolde og stamsukkulenter,
som vi kender dem og dyrker dem.«

I denne artikelserie vil vi gennemgå og beskrive de mange og forskelligartede knold- og stamsukkulenter, vi igennem tiden er stødt på og dyrker (har dyrket). Rejsen gennem denne del af sukkulentverdenen vil foregå geografisk, og der vil blive udvalgt forskellige arter undervejs.

I KAKTUS 1989 nr. 3 - 1990 nr. 2 gennemgår Allan D. Nielsen og Per Rønkel »Knold og Tot« planterne ud fra en systematisk beskrivelse af de forskellige plantefamilier, og det kan anbefales, at man har læst deres artikler, før man giver sig i kast med denne.

Af hensyn til vore svenske og norske venner, vil det måske være på sin plads at fortælle, at »Knold og Tot« er et ordspil, som nok er uoversætteligt. Titlen stammer fra en af de første tegneserier udsendt i

Madagascar

Jordens fjerdestørste ø blev dannet for ca. 270 mill. år siden, hvor den løsrev sig fra det Afrikanske kontinent. Dette er grunden til det store antal endemiske arter af både flora og fauna, der optræder her.

Madagascar gennemskæres fra nord til syd af en bjergryg, der deler øen i en vestlig tør del og en østlig del velforsynet med regnskov. Af områder med sukkulenter kan nævnes den sydlige provins omkring Fort Dauphin, hvor man finder de store *Didiera trollii* skove. Bevæger vi os langs kysten mod nordvest, passerer vi halvøen Cap Sainte Marie, og længere nordpå møder vi så udstrakte skove med den anden *Didiera*, nemlig *Didiera madagascariensis*, som er den dominerende type især omkring Tulear-områ-

Diverse sukkulenter i vandingsskasser under lysstofrør.

Danmark. På engelsk hedder de »The Katzenjammer Kids«, så måske nogen kender de svenske og norske titler. »Knold« er det ord, vi for det meste bruger om »Caudex«, og »Tot« beskriver nogenlunde godt det typiske udseende af en stamsukkulenter, der som regel oven på den tykke stængel afsluttes med blade.

Turen ud i sukkulentverdenen starter på Madagascar, idet vi betragter stedet som »Knold og Tot« -planternes højborg. Derefter vil vi bevæge os til Sydafrika og længere nordover til Central-Afrika. Så et kort smut til Asien, hvorefter vi slutter i Amerika.

det. Inde midt på øen findes store højsletter, plateauer, med sine egne arter af sukkulenter. Endelig skal nævnes området helt mod nord omkring Diego-Suarez, hvor man i bjergene finder nogle af de mest spændende planter. Blandt andet den rød blomstrende *Pachypodium baronii v. windsori*.

Dyrkningstips

Dette bliver en generel gennemgang af, hvordan man dyrker de fleste Madagascar-sukkulenter. Hvis nogle

Pachypodium lamerei med frugter. Disse er på størrelse med små bananer og indeholder mange hundrede frø hver.

planter kræver specielle forhold, vil det blive nævnt under beskrivelsen af de enkelte arter.

Kodeordet er VARME.

En af grundene til, at sukkulenter fra Madagascar ikke er så almindelige i samlinger er nok, at samlerne ved for lidt om, hvorledes disse spændende planter dyrkes. Forsøger man således at overvintr Madagascar-sukkulenter under de samme forhold som sine kaktus, kan man næsten være sikker på at miste dem. Ja - selv i en vindueskarm kan planterne få problemer i løbet af vinteren. De fleste knold- og stamsukkulenter dyrkes bedst i et særskilt drivhus, hvor man skal holde en minimums-temperatur på 15° C. Dette kræver selvfølgelig et særdeles velisoleret drivhus, men med vore dages dobb. tagplader og termoruder skulle det nok kunne laves. Et sådant drivhus har desuden den fordel, at man samtidig har et sted at vinteropbevare sine *Discocactus*, *Uebelmannia* og de Sydamerikanske søjler.

Da det nok er urealistisk, at ret mange mennesker bygger et drivhus udelukkende til de varmekrævende sukkulenter følger her nogle råd, som skulle øge chancerne for en succesfuld overvintring i stuerne.

- 1) Find altid det køligste (ikke under 15° C.) og det lyseste sted i stuen.
- 2) Jorden må aldrig tørre helt ud. Til forskel fra

kaktus, der ligefrem elsker udtørring ind imellem, tåler sukkulenterne det ikke. Kunsten er her, at give planterne præcis så meget fugtighed, at de ikke vintervokser, men forbliver nogenlunde saftspændte.

- 3) Mange af de bladbærende typer skal, for at blomstre næste forår, smide alle bladene, idet blomsterne på disse arter kommer før bladene. Man skal altså sørge for, at der er tilpas tørt til at de smider bladene, men så fugtigt, at de ikke skrumpet ind.
- 4) Om foråret må de ikke stilles ud i drivhuset, før nattemperaturen ligger på min. 15° C. Eventuelt kan der gives ekstra tilskudsvarme med en el-blæser i begyndelsen af vækstperioden.

I vækstperioden kan følgende tilrådes:

- 5) Pas på solen - mange sukkulenter bryder sig ikke om for megen direkte sol. Skyg eventuelt med skyggenet eller ved at male drivhusets glas (udvendigt!) med en blanding af slemmet kalk og kærnemælk.
- 6) Specielt sukkulenter fra Madagascar ynder at blive anbragt i et bed med nedgravede varmekabler. Hermed kan man sikre en stabil rodtemperatur på ca. 24° C., hvilket er meget vigtigt for planternes optimale trivsel.

Lyder dette alt for besværligt eller kniber det med pladsen i drivhuset eller i vindueskarmen, kan man som et alternativ dyrke sine planter under kunstlys. Specielt de mindre arter, som i naturen vokser helt eller delvis i skygge, kan med succes dyrkes under et par lysstofrør. Anvender man kunstlys, skal rørene være tændt i ca. 16 timer dagligt, og disse skal iøvrigt anbringes umiddelbart over planterne for at opnå den ønskede effekt. Hvilken rørtype, der egner sig bedst og hvor mange rør, der skal anvendes pr. m², må man eksperimentere sig frem til. Vi anvender dagslysrør med en indbyrdes afstand på ca. 20 cm. At dyrke sukkulenter under kunstlys er meget lidt anvendt blandt samlere, og erfaringerne hermed er derfor sparsomme. Nogle umiddelbare fordele er, at man således er uafhængig af årstidernes skiftende lysmængde, og planterne kan derfor vokse hele året. Ligeledes kan selv en mørk kælder anvendes til dyrkning af sukkulenter.

Selvom man foretrækker at dyrke sine planter i drivhus, vil man med fordel kunne anvende kunstlys ved frø- og stiklingeformering. På den måde kan man så på alle tider af året og på denne måde give småplanterne en lang kontinuerlig vækstperiode, førend planterne henvises til det barskere liv i drivhuset.

Slægten *Pachypodium*

Pachypodium betyder »tykke fødder« og på trods af de relativt få arter, er der meget stor forskel på de enkelte arters udseende. Lige fra store træliggende arter på 8 meters højde til små flade, der er bredere,

Blomsten hos *Pachypodium lamerei*

end de er høje. De er opbygget af blødt vandholdigt væv, og selv de største arter er så bløde, at man kan skære i dem med en lommekniv. *Pachypodium* forveksles ofte med kaktus på grund af deres tornede dragt, men blomsterne og frugterne er fuldstændig anderledes, og det er dette faktum, der fastlægger deres botaniske tilhørsforhold. Der anerkendes 13 arter af *Pachypodium*, 4 i Afrika og 9 på Madagascar samt en del varieteter eller former.

Pachypodium lamerei f. *cristata*. Der findes to former af *cristata* og dette her er efter vores mening den »rigtige«. Vi kalder den *viftecristata*.

Pachypodium lamerei

Dette er den mest almindelige *Pachypodium*, med det efter min mening rædselsfulde tilnavn »Madagascarpalme«. Det er en plante, der gror særdeles godt i stuerne og elsker fuld sol og masser af vand. Om vinteren kan den holdes igang med lidt mindre vand, og fra frø kan den på 5 år gro til en størrelse på 1-1,5 m og en tykkelse på 10-15 cm. I denne størrelse er den faktisk i stand til at blomstre, skønt det endnu ikke er lykkedes for mig. Denne stamsukkulente er dækket af serier af lange torne, der sidder tre og tre sammen i spiraler på stammen. Bladene er op til 25-35 cm. lange, mørkegrønne og blanke på oversiden. Bredden kan variere meget. Blomsterne er hvide og dufter. Efter blomstringen deler stammen sig, så planten får et mere træagtigt udseende. Denne deling efter blomstring er et fænomen, man kan iagttage hos de fleste andre Pachypodier. Christataformer af *Pachypodium lamerei* forekommer rimeligt hyppigt.

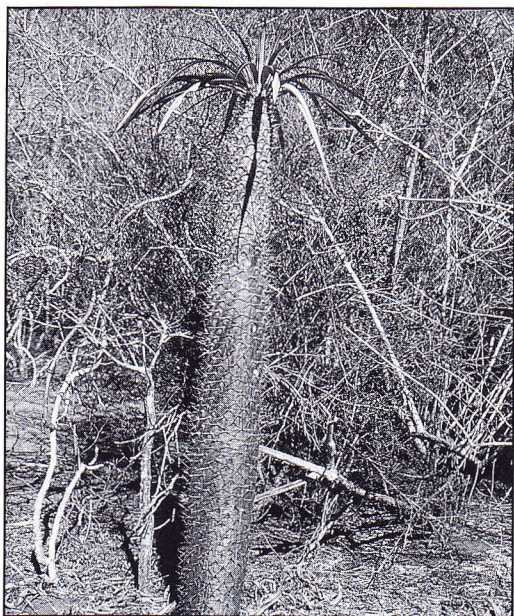
Pachypodium geayi

Denne plante er på mange områder så lig med *Pachypodium lamerei*, at vi hellere vil se på forskellene mellem dem. Den øverste trediedel af stammen er dækket af et gråligt filtagtigt lag og bladene er meget smalle og lange, grålige med indbukkede kanter. Ved siden af *lamerei*'ens blanke udseende virker *geayi*'ens ualmindelige sølvagtige skær mere tiltalende på os. Der er også forskel i pasningen af de to arter. *P. geayi* kræver mere sparsom vanding, samt en højere og mere konstant overvintringstemperatur.

I naturen kan den vokse til en højde af 10 meter og regnes for den største af Pachypodierne. I kultur

vokser den knap så stærkt som *P. lamerei*, og blomstringen kan man godt vente meget længe efter. Blomsterne er hvide og noget mindre end hos *P. lamerei*. Desuden er opbygningen af blomsterne anderledes, så disse to nærtstående arter har forskellige bestøvere, hvilket forklarer hvorfor man ikke har fundet hybrider mellem dem, selvom de overlapper på nogle af deres voksesteder.

»Knold og Tot«

Pachypodium geayi, nord for Tulear.

Til norske og svenske medlemmer!

Medlemmer i Norge og Sverige vil nu have mulighed for at indbetale deres kontingent til et medlem i deres eget land, og således spare foreningen og sig selv for unødvendige udgifter til gebyrer.

I Norge kan indbetaling foregå til:

Unni Horn
Rishaugveien 3
N-8340 Stamsund.
GIRO: 0825 01 59634

I Sverige til:

Kim Kronberg
Fajancevägen 119
Oxie
S-23030
GIRO: 58 15 87-3

Da vi kan spare en del penge til gebyrer, vil jeg meget opfordre til, at medlemmer i Norge og Sverige gør brug af dette tilbud. Altså - smid det vedlagte girokort bort og udfyld selv et nyt.

Alle henvendelser vedrørende medlemsskab skal dog stadigvæk rettes til undertegnede.

Kassereren
Finn Larsen

København - Fakse via Vallensbæk

I juli-august -91 rykkede jeg teltpælene op og flyttede til Fakse på Stevns.

Det var også året, hvor jeg høstede en del erfaringer vedr. dyrkning af kaktusser.

Det er sin sag at flytte med et almindeligt indbo efter at have boet det samme sted i 7 år, men en flytning som også inkluderer en kaktussamling på ca. 200 fyldte flamingobakker (jeg kan ikke mere tælle mine planter, så jeg regner dem i antal flamingobakker) + ca. 100 (meget tunge) baljeplanter, samt nedrivning af 2 drivhuse, det kræver en indsats ud over alle grænser.

Da jeg ikke vidste, hvor jeg ville komme til at bo, var det jo meget heldigt, at Peter Rundblad netop det år havde tilbudt mig et »lille« hjørne på ca. 50-60 m² i hans væksthus i Vallensbæk.

Det indebar selvfølgelig også, at jeg måtte flytte planterne TO gange; først fra Vanløse til Vallensbæk, dernæst fra Vallensbæk til Fakse, da vinteren begyndte at stå for døren.

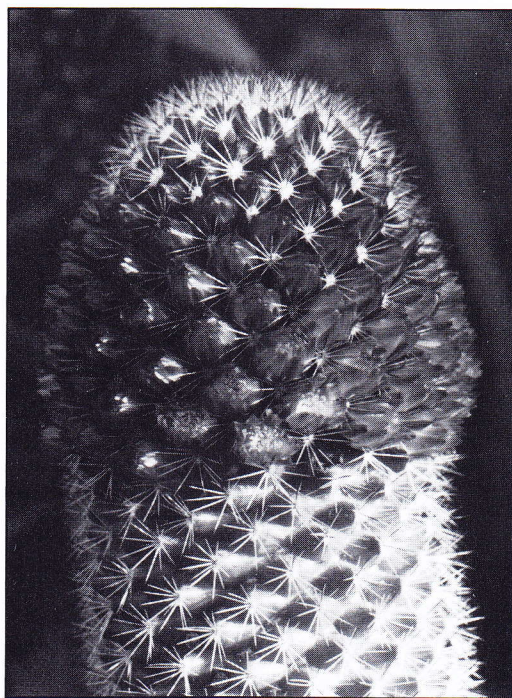
Min første erfaring skulle vise sig at være, at vejrgudernes mening om, hvad et forår er, ikke helt stemmer overens med min.

Da jeg overvældet af forårskåthed og overmod havde flyttet mine planter ud i Peters uopvarmede drivhus, grundigt vandet dem for at få dem i vækst, meldte saftspændte planters fjende nr. 1 sig: FROSTEN.

Jeg fik i al hast hængt plastik op, og skærmet af med tomme flamingobakker. En petroleumsovn blev stillet op og tændt. Frosten blev holdt fra døren. Faren var drevet over for denne gang, og jeg mistede ingen planter. Men skæbnen skulle vise sig at have mange overraskelser gemt til mig den sommer.

Den næste erfaring jeg tildrog mig (en i starten ganske harmløs en), havde noget med drivhusklima at gøre. Mine planter, som jo var blevet flyttet fra mit relativt beskyttede drivhus i Vanløse, med ca. 10 timers sollys, ud til Peters fritliggende 14 timers solbeskinnede drivhus, så ud til at stortrives, og de anlagde de dejligste sunde og frodige farver i det stærke lys. Jeg bemærkede en væsentlig forøgelse af behovet for vand. Faktisk kunne jeg, i solrige perioder, tilføre vand hver eneste dag uden at bekymre mig for overvanding. Det hele var såre godt. MEEEN.

Min tredje erfaring blev, at der er en grænse for, hvor meget lys og varme planterne kan tåle. Det var i juli måned, da vi havde den værste hedeølge i lang tid. Den var ikke særlig varm; kun ca. 28-29° C, men det var vindstille i en hel uge. Det tog livet af mange af mine frøplanter og mindre planter, især sydamerikanerne kunne ikke lide den lumre luft i drivhuset.

Mammillaria ernestii. Foto LPR.

Chocket aftog dog noget, da jeg senere konstaterede, at mange af dem trods det døde udseende var i live, og var begyndt at danne nye skud. Så med tiden skal de nok vokse sig pæne igen. Alt ialt vil jeg tro, at jeg mistede ca. 10 kasser planter på den konto, men så har jeg jo nogle tomme kasser, jeg kan fylde noget nyt i.

Mens al dette virvar stod på i gartneriet i Vallensbæk, havde jeg efterhånden fået installeret mig selv i mit nye hus. Jeg kedede mig ikke. Der var en hel tønde land såkaldt naturgrund (brændenælder og tidsler), som jeg skulle have et par alvorlige ord med.

Da jeg syntes, at jeg manglede noget adspredelse, tænkte jeg, at det var på tide at få kørt nogle af planterne ned til deres nye hjem på Stevns.

Jeg byggede et interimistisk (meget interimistisk) plastiktelt på ca. 20-25 m² og fyldte det med sydamerikanske kaktusser. Forsøgsvis tog jeg også nogle nordamerikanere som *Mammillaria*, *Lophophora*, *Turbimicarpus*, *Ariocarpus*, *Echinocereus* m.m. Det viste sig at være ganske godt. De kunne alle godt lide den friske luft og morgenduggen. Hvad de specielt

godt kunne lide var sensommeren med de kolde nætter og den megen dug. Hvad de mindre godt kunne lide var, da teltet brasede sammen over dem en dag med kuling og regn.

Da det var sidst i oktober, og teltet alligevel var braset sammen, kunne jeg lige så godt begynde at tage planterne i vinterhi. Både dem i haven, og dem på gartneriet (sidstnævnte skulle dog lige renses for nedfaldet glas, da Peters drivhus også er lettere interimistisk). Jeg havde i mellemtiden indrettet et værelse med stativer, så der kunne være plads til ca. 200 flamingobakker + det løse. I værelset har jeg monteret nogle blæsere for luftcirkulationens skyld, og jeg kan med døre og vinduer justere temp. til at ligge

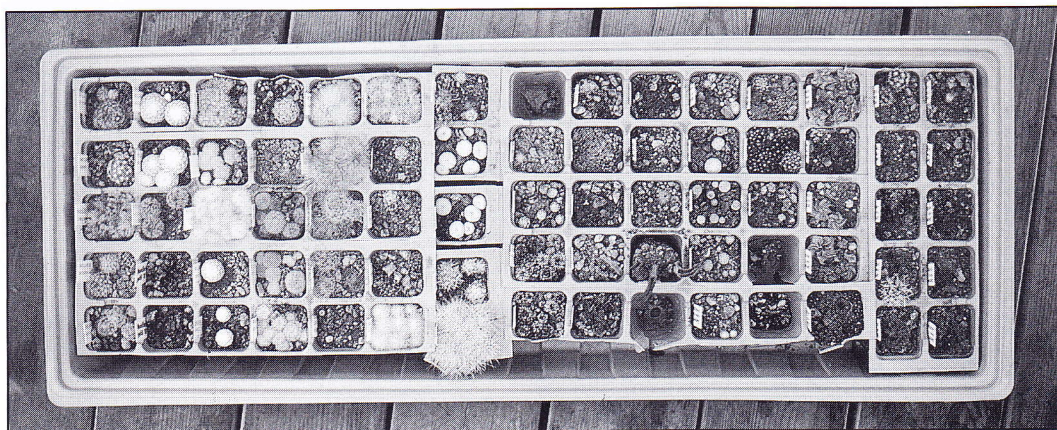
omkring 5° C. Sådan vil mine planter blive dyrket fremover. De tager ikke spor skade af mørk overvintring, forudsat de er helt tørre.

Til foråret kommer så det helt store øjeblik, hvor de skal ud i deres nye hjem: 130 m² stormsikret, ikkeinterimistisk drivhus, som jeg i skrivende stund er i færd med at opføre, og håber på at færdiggøre i løbet af vinteren. Nu håber jeg blot 130 m² er nok, for kaktussamlinger har nemlig den samme vane som kaktusser: DE VOKSER.

God vinter, og på forhåbentlig (trods afstanden) gen-syn til åbent hus til sommer i mine nye omgivelser.

Hugo

Spar på plassen når du sår!

75 arter på ett bredt! Foto Geir K. Edland

Som vedlagte dias illustrerer kan man så mange arter på et lite areale! Kassen dere ser kunne inneholdt 75 forskjellige arter dersom alle hadde spirt. Ytermålene på kassen er 58×22 cm. De enkelte cellene måler 2,8×3,0 cm.

Jeg har faktisk latt spesielt sentvoksende arter stå i slike små celler i 3 år! Likevel går det faktisk an å prikke uten å måtte rive av alle røttene. Hvis målet er å få plantene størst mulig i løpet av kortest mulig tid, er dette ikke noe for deg! Har du derimot plassmangel, vil gjerne så mange arter, og har tenkt å holde på med denne »galskapen« noen år, er dette midt i blinken.

Undertegnede er dessverre i ferd med å slippe opp for slike brett. De ble kjøpt for flere år siden (i 1985) og har ikke vært å finne siden. Det står Plantpak, MALDON, ESSEX U.K. på dem.

Kanskje noen andre har sett noe lignende? Nylig så jeg plante-brett i en norsk gartnerkatalog som så ut til å kunne gi meg samme funksjonalitet. Jeg tror de ble kalt »plugg-brett«.

Undertegnede akter å skaffe seg noen slike får å fortsette å så »the Packed Way«!

PS: Det er en ulempe: Når du prikler plantene får du plutselig svært dårlig plass!

»Grønn« hilsen fra Geir K. Edland

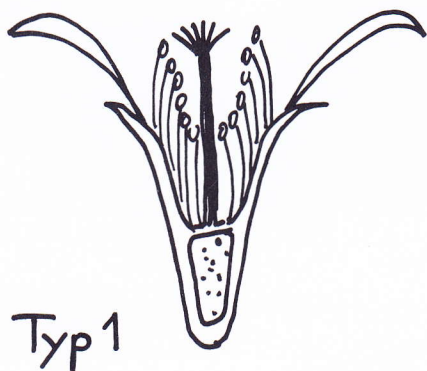
INTERNOTO VII

Overgangsarterne mellem *Notocactus* og *Neonotocactus*

Der er nogle arter, som ikke i BUXBAUM's forstand, lader sig henhøre som underfamilier til *Notocactus* eller *Neonotocactus*.

Alle fotos: forfatteren
Norbert Gerloff
Brandenburgerstrasse 49
D 7140 Ludwigsburg

Notocactus blomsterform

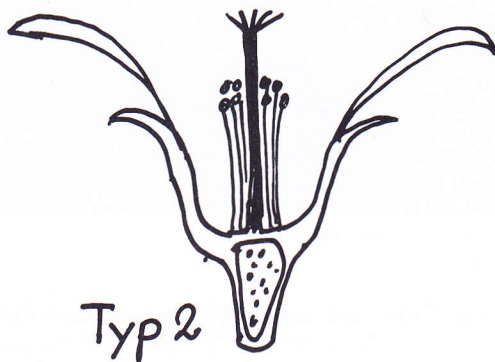

Tragtformet blomst med støvtråde, som er hæftet til under rørenes kant.

Blomsterne åbner sig mellem kl. 11-12.

Frugterne er tøndeformede, åbner sig vertikalt, 100-200 frø.

Neonotocactus blomsterform

Klokkeformet blomst med støvtråde, der står som en ring tæt om griffelen.

Blomsterne åbner sig kl. 15 (sommertid).

Frugterne er længere, slangeformede, basal åbning, 200-400 frø.

Overgangsarterne står lige i midten af disse blomsters opbygning. Hos *Notocactus allosiphon*, *fuscus*, *buiningii*, *schlosseri* og *rauschii* er støvbladene i ca. 50 % højde hæftet på rørvæggen. Blomsterne åbner sig i middagsheden. Frugterne ligner mest dem fra gruppe 2.

Notocactus schlosseri (VAN VLIET (1974)) stammer fra Laguna Garzon, Syduruguay. Det er en rødlig-gul søjle, som kan blive 10 cm i diameter og 18 cm høj. Den blomstrer allerede som frøplante. Den er rigt repræsenteret i vore samlinger. På grund af områdets kultivering er denne plantes voksested tilintetgjort. 2 planter som ligner den, er *Notocactus erubescens* sine comb. og *Notocactus spinosissimus* sine comb.

Begge blev for ca. et halvt århundrede siden erklæret for at være overgange mellem *Notocactus mammulosus* og *Notocactus scopi*. Fælles har den en rosa eller rød griffel.

Notocactus allosiphon (MARCHESI (1972)) er selv uden blomster en af de smukkeste *Notocactus*. Areolerne med de lyse randtorne sidder i 15-16 ribber over hinanden. Det er kugleformede planter, som kan få en diameter og en højde på 10 cm. Planterne stammer fra Valle ar. Platon Rivera, men er senere også fundet andre steder og det i store formvariationer. Der findes der eksemplarer, som ligner unge frøplanter. Nogle har mørkere og talrige midtertorne. De minder om *Notocactus mammulosus*. Som frøplante kan *Notocactus allosiphon* let forveksles med *Notocactus orthacanthus*, men adskiller sig ved den anden blomsterform.

I kultur blomstrer *Notocactus allosiphon* allerede som tomatstor plante ret tidligt om foråret. De gule blomster er 5-6 cm brede, støvtrådene er påhæftet rørmidten. Støvfanget er mørkerødt, frugterne bæragtige og ikke så lange.

Notocactus buiningii (BUXBAUM (1968)) er den kraftigste *Notocactus* i denne række. Den findes i det brasiliansk-uruguayanske grænseområde, hvor den

N. fuscus var. *longispinus*.

N. fuscus. Lys form. Fotograferet på findestedet af Stockinger.

vokser både på græsarealer og i stenede områder. Der blev fundet 20 cm store kugler, som havde grågrøn epidermis. Ribberne er ret skarpe. Tornedragten går fra glasagtig lys strågul til brunt med endnu mørkere fod. De store gule blomster når en bredde på 8 cm, støvfangeren er lyserødt. Påhæftningen er 50-70 % af rørvæggen. Frugterne kan blive 4 cm lange.

Notocactus fuscus (RITTER (1979)) vokser på stenflader ved Sao Francisco de Assis, Rio Grande de Sul. Det er slanke planter, som når en diameter på 3-7 cm og bliver 5-14 cm høje. Den ligeledes af Ritter beskrevne varietet *langispinus* vokser på en anden klippehylde. De her fundne planter varierer meget hvad tornenes længde og farve angår. Der findes næsten hvide eksemplarer, bruntornede og endelig næsten sortbrune planter. Blomsterne er for det meste kun 4-5 cm brede, lysegule med rosafarvet støvfanger.

Notocactus spinibarbis (RITTER (1979)) skulle kun vokse 15 km nord for Livramento. Det er en lysebrun plante med talrige midtortorne. Sammen voksningen skulle iflg. Ritter være 3 mm under rørets søm. Kun lidt udbredt i vore samlinger.

Notocactus megalanthus (SCHLOSSER (1981)) er en flad repræsentant for gruppen med stikkende tornedragt og meget store blomster (10-12 cm i diameter). Den er fra Cerro Mosquito, Uruguay.

Notocactus rauschii (VAN VLIET (1969)) er fundet i grænseområdet af Brasilien og Uruguay ved Rivera. Den blev beskrevet som en 16 cm bred kugle. Randtornene er hvide, og de dækker planten helt. Midtortornene har mørkere spidser.

I dag har vi planter i vore samlinger, som er mindre. Her sidder støvbladene som en ring omkring griffelen (4-5 mm). Men van Vliet beskriver en sammen voksning til kanten af blomsterrøret. Det efterfølgende dyrkningsmateriale er ret ensartet. Om det er den rigtige plante, vi benævner således, eller om der er opstået en fejl i førstegangsbeskrivelsen, kan jeg ikke sige. Imidlertid er vi begyndt på den anden gruppe af de såkaldte overgangsarter, hos hvilke sammen voksningen er lig den hos nedennævnte *Neonotocactus*. Støvbladenes ring omkring griffelen er 4-5 mm bred. Også frugt og frø er identisk med dem fra nedennævnte *Neonotocactus*.

Notocactus curvispinus (RITTER (1979)) er fra Dom Pedrito, Rio Grande do Sul. Den er en trykket kugleagtig voksende plante med krumme, gullige og rødlige torne. De gule blomster holder næsten i 2 uger.

Fra samme sted og under samme feltnummer blev planter importeret som HU 338. De er imidlertid beskrevet som selvstændige arter af von LISAL og KOLARIK.

Notocactus ritterianus (RITTER (1986)) er en kraftig plante med grå torne, som ofte har mørke spidser. Hos mig kom de gule blomster i flere omgange i juni måned. De holder sig ret længe. Frugterne vokser ud som 3-4 cm lange slanger. Støvfangeren er mørkerødt.

Notocactus arnostianus (1986). Det er en plante med meget smukke torne, som også er repræsenteret i vore samlinger under den provisoriske betegnelse

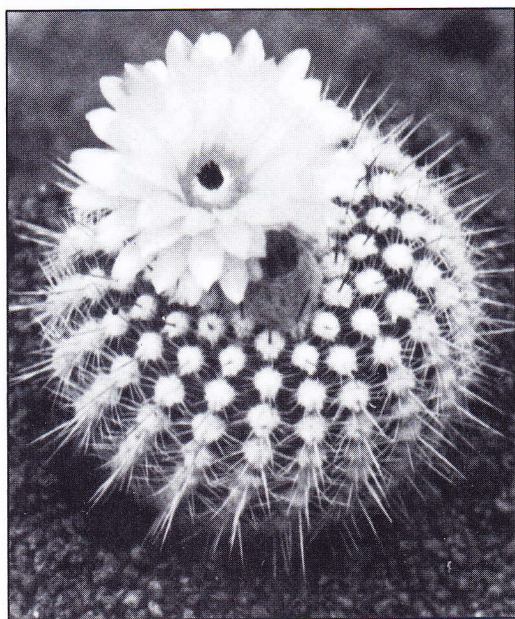

N. erubescens.

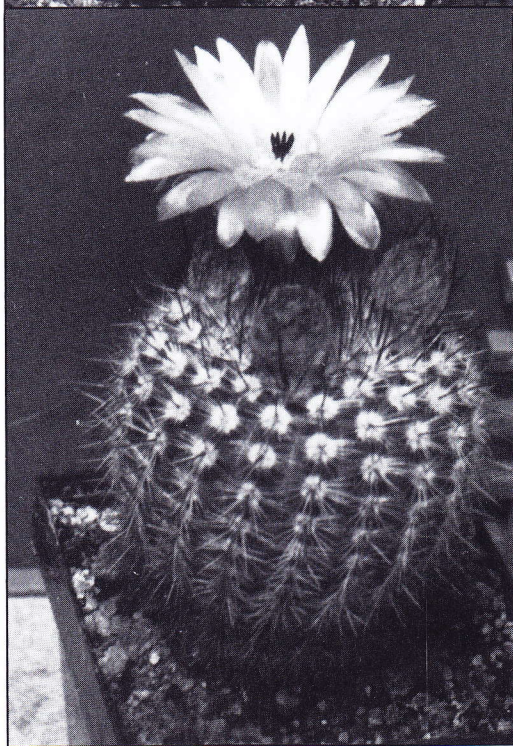

N. allosiphon.

N. rauschii.

N. schlosseri.

N. ritterianus HU 338 og HU 805.

N. arnostianus.

Notocactus pseudoeremiticus. Tornedragten går fra hvidlig gul til rødlig gul. De gule blomster er ret lange (6 cm). Kronbladene er lancetformede.

Jeg må tilføje, at *Notocactus roseoluteus* og *Notocactus herteri* også kan betragtes som overgangsarter på grund af støvbladernes sammenvoksningsmåde. Men jeg har med vilje nævnt dem under de andre rød-blomstrende *Notocactus*.

Jorden skal være sur, løs og med stort indhold af uorganisk materiale. Om sommeren tåler planterne stærk varme, men om vinteren må de ikke stå for

N. spinosissimus.

koldt. *Notocactus buiningii* blomstrer tidligt om foråret. De øvrige kommer med deres blomster fra slutningen af maj til begyndelsen af juli. Desværre er de fleste planter selvsterile. Man skal altså have 2 planter for at opnå en generativ formering.

Homo Semperludens VII

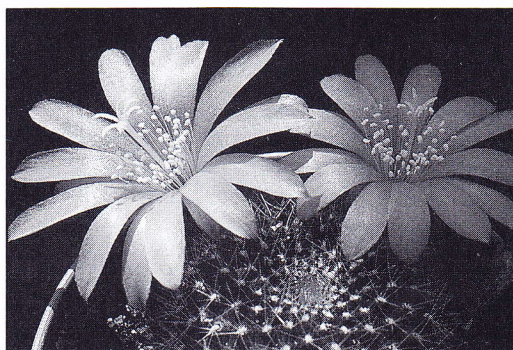
Det er stadigvæk rart at have venner. At de så til og med er trofaste, skønt jeg i perioder har forsømt dem, gør dem ikke mindre rare. Slægten *Rebutia* ses oftere end den omtales - tror jeg nok. Det kunne hænge sammen med, at de er billige at købe og lette at pleje. Skulle en dø, så køber man en ny uden at budgettet ødelægges. Der skrives heller ikke så meget om dem. Måske er der ikke så meget prestige i den slægt. Der er i hvert fald fest og farver i gruppen. Med et minimum af pleje og omtanke, så kan de helt enkelt ikke undgå at give ejeren et utal af glæder. Deres hjemlande, især Argentina og Bolivia, har kølige vintre, især da de oftest vokser i ret store højder. Altså giv dem en kølig overvintring - helst en periode med mindre end 10° C, intet vand i den periode. Når dagene bliver lysere og længere, så vil blomsterknopper blive synlige, og så er det tid for vanding. Stil dem lyst. Vi kunne ubotanisk dele *Rebutia*, (+ *Aylosteria* og *Mediolobivia*) op i to grupper:

- 1) de meget grønne og ikke tæt tornede,
- 2) de nærmest totalt indhyllede i torne.

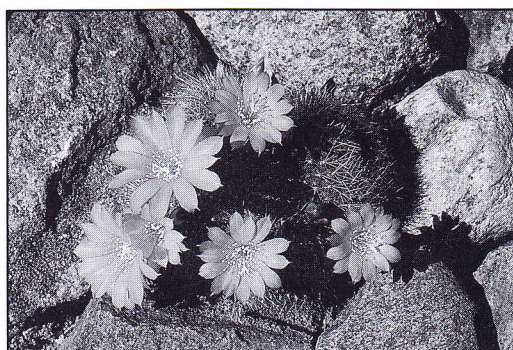
Den første gruppe kan blive forbrændt af især forårs-solen, navnlig hvis de har været overvintret ret mørkt. De skal altså gradvis vænnes til lyset! De meget tæt-tornede tåler i sagens natur betydelig mere og kraftigt lys. Så langt så godt. Nu skulle blomstringen gerne komme, og der vandes jævnlige. Lidt gødning nu og da gør både vækst og blomstring bedre. De bebrejdes ofte at være kedelige efter den første forårsblomstring. Ikke med rette, for er planten i god vækst og form, så belønner den tit ejeren med flere perioder med fuldt flor. Når de nu alligevel tit ser lidt kedelige ud, så skyldes denne skavank tit tilstedeværelsen af rødt spind. Dette lille udyr kan på forbløffende tid gøre grønne planter meget lidt grønne. Vi husker imidlertid på, at *Rebutia* er højlandsplanter og giver dem frisk luft, eventuelt et ophold i det fri i sommertiden, og så er det problem ude af verden. Jordblandingen spiller efter min mening og erfaring ingen større rolle. Mine planter vokser nu om dage i en næsten ren mineralsk »jordblanding uden jord«, og både jeg og planterne synes rigtig godt derom. Helge Nielsens planter, og jeg kender ingen, der har flere *Rebutia*er end han, ja, de vokser i en fed jordblanding, som jeg ville anvende til »almindelige grønne planter«. Men Helges planter er fine, rigtig fine endda. Dette beviser endnu engang, at planter ikke kan læse, og at alt levende er tilpasningsdygtigt. Sørg dog for at gromediet er veldrænet. Hvilke arter skal man vælge? Ja, det er vanskeligt og må bero på hver enkelts smag. Hvis vi ikke fortaber os i botaniske diskussioner om navnene *Rebutia*, *Aylosteria* og

Nr. 1. *Rebutia perplexa*

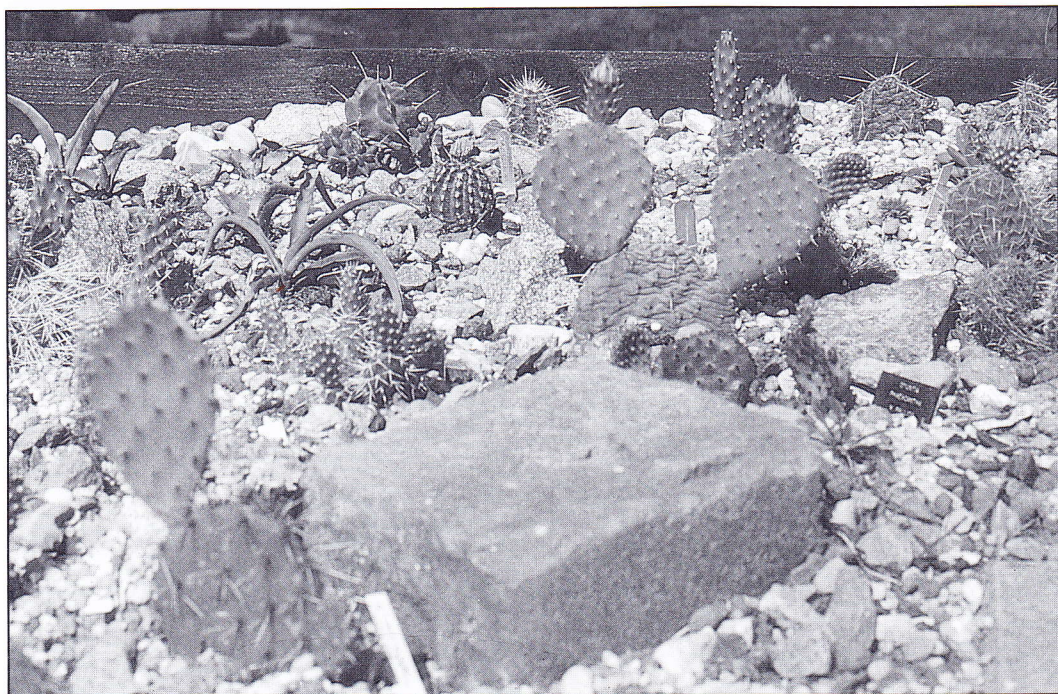

Nr. 2. *Rebutia marsoneri* var. *grandiflora*.

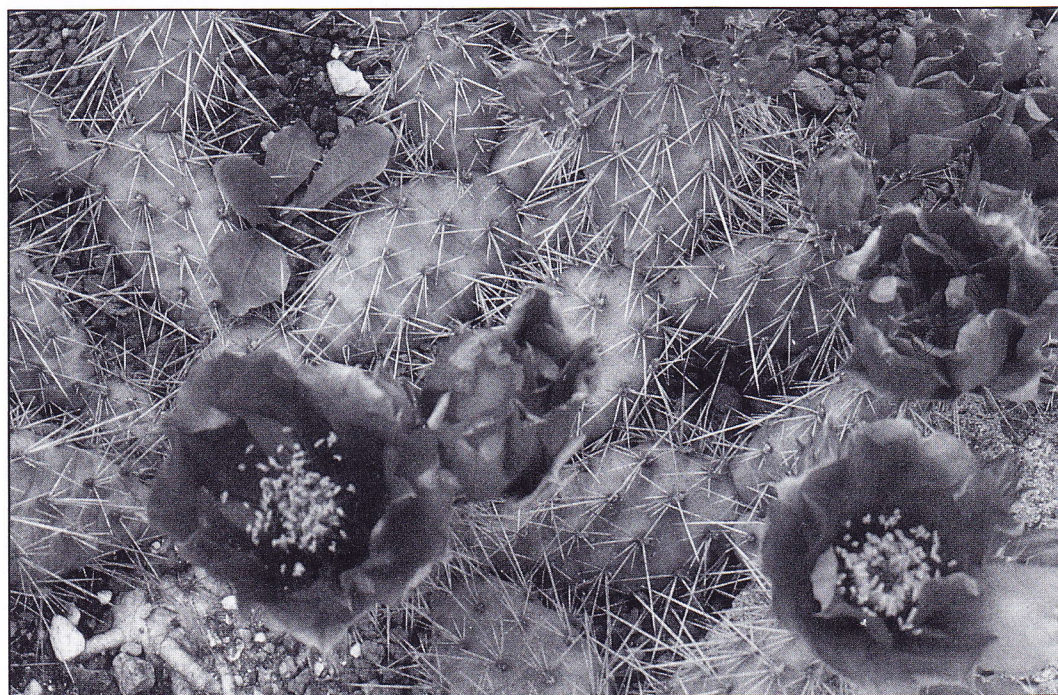

Nr. 3. *Rebutia beryllioides*.

Mediolobivia (forskellene ligger i blomsternes form med hensyn til kronrørets sammenvoksethed med griffelen, behårede blomster etc.) så har vi alle farver fra hvid til violet at vælge imellem. Billedet 1 viser et udsnit af min *Rebutia*samling med *R. perplexa* i nogenlunde fokus. Lysviolette - nærmest - blomster i massevis på en lille tueformet plante.

Nr. 4. PBP's *Opuntia* bed.

Nr. 5. *Opuntia* »Georg Sydow«.

Yucca elata

Naboplanterne er overvejende »gruppe 2« Rebutiaer. Alle kender *Rebutia (Aylosteria) heliosa* fra bladets spalter. En typisk *Rebutia* 2 plante. Men der er flere, der ligner, og som oven i købet er væsentlig nemmere at dyrke. Får du planter med navnene *R. schatzliana*, *R. heliosa v. condorensis*, R. Lau 405, R. KK 849 eller *R. albipectinata* tilbudt, så slå til, de er meget kønne og som sagt nemmere end *R. heliosa*. Ønsker du ikke at få det mindste problem med dyrkningen, så er de to andre her viste *Rebutia*er gode valg. Formeringen sker let ved frø. Den nemmeste metode er helt enkelt at lade frugten sidde på planten til den er moden. Så så frøene og de spirer tit med 101 %.

Hvad kan vi lære af det? Jo, *Rebutia* kræver ikke særlig høj spiringstemperatur, men efter min erfaring snarere vekslende temperatur. Det eneste problem med frø er risikoen for hybrider. Alle *Rebutia*er krydser mig bekendt fint. *Mediolobivia* kan også krydses med *Lobivia*. Dette sidste kunne måske være en grund til at bibeholde navnet *Mediolobivia*. Leon Petersen påstår, at *Rebutia*hybrider er hårdføre i Silkeborgområdet, og det er ikke den varmeste del af Danmark. Han har lovet at skrive et par linier derom. (Indtil nu er det blevet ved løftet! Red.)

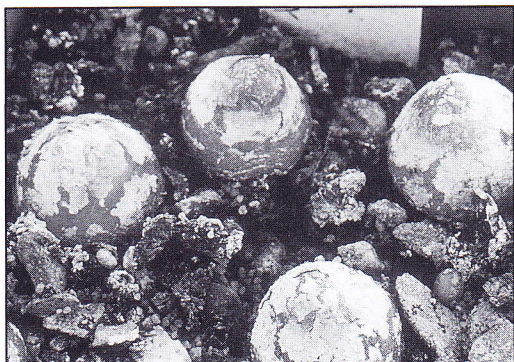
På tale om hårdførhed så synes det som om de »vin-

terhårde kaktus og sukkulenter« ikke er så populære, som de var engang! Skade. Der er mange, der, hvis man har plads, fortjener at blive dyrket. Georg Sydow har gjort meget for kendskabet til denne gruppe planter. Ja, uden hans indsats især i begyndelsen og midten af 70'erne, så ville den type planter overhovedet ikke være kendt blandt samlere. Blandt de absolut bedste Sydowplanter er en *Opuntia* »Sydowiana«. Nu må krydsninger efter internationale regler ikke have latinske navne, så jeg får med de følgende linier en livslang ambition opfyldt. Jeg vil så grusomt gerne lave en førstebeskrivelse. Planten er en krydsning mellem *O. rhodantha* og *O. fragilis*. Den har fået det bedste fra begge forældre uden deres skavanker. Fra *O. fragilis* sin beskedne størrelse og tueformede vækstform. Fra *O. rhodantha* den særdeles flotte røde blomst. Den har ikke *fragilis*'s dårlig vane med på friland at være nærmest ikke blomstrende. Den har ikke *rhodantha*'s kedelige vane med at rådne i en våd vinter.

Den eneste uvane er villigblomstringen, som kan svække den ganske betydeligt. Jeg foreslår hermed *Opuntia* »Georg Sydow«, hvilket er i overensstemmelse med De internationale Lovregler for botanisk Nomenklatur, der anbefaler ikke brugen af latinske navne for hybrider. På frølisten har der været en

Borzicactus icozogonus

Conophytum burgeri

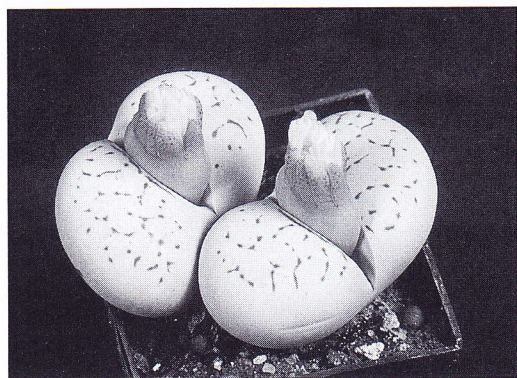

Conophytum maximum

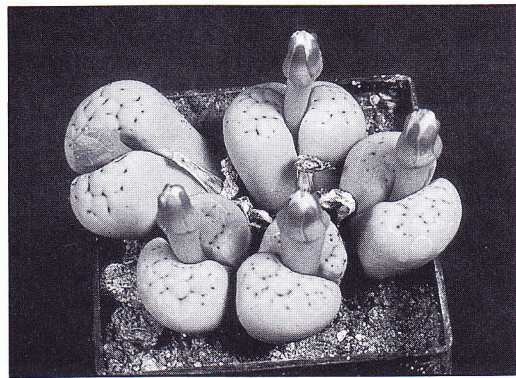
del efter-Sydow arter. *Opuntia arenaria* med enten gul eller rød blomst ser lovende ud. De forskellige *polyacantha* og *erinacea* former er alle gode. Hvis man ikke ønsker at anlægge et helt bed med vinterhårde Opuntiaer, så er der intet i vejen for at holde dem i potte. Grav potten ned på et solrigt sted i haven og overvinter så den opgravede pottaplante på et tørt sted og lyst. En uopvarmet garage eller kælder er udmærket, men husk at planten skal være tør, helt tør og så er det knap så vigtigt med lys. Opuntiaer er imidlertid grådige planter, der ikke elsker pottens fængsel, så brug en ordentlig stor og dyb potte, pot om hver andet år og glem ikke gødning. Når vi nu er ved de vinterhårde, så et ord eller to om *Yucca*. *Yucca filamentosa* kan gro de fleste steder i Skandinavien - tror jeg nok - *Yucca glauca* kan gro alle steder, hvor man ikke lige har polarklima. Den første køber vi i planteskolen, den anden sår man selv. P.C.O. Nørsgaard har skrevet om *Yucca*, og jeg har i al beskedenhed også skrevet et par ord eller to. Bl.a. er arterne og hybridene Victor Emanuel, Karlsruhensis, *recurvifolia* blevet omtalt i tidligere numre af Kaktus. Hvad med at kigge på billedet af *Yucca elata* fra Tuscon? Er du heldig og få frø fra en kold lokalitet, så skulle den

kunne tåle $\div 15^{\circ}\text{C}$, men er ikke så glad for vand om vinteren. Falder din vej forbi nogen af følgende Yuccaer, *bella*, de to små *barrimaniae* og *reverchonii*, samt *rupicola* med de skruede blade, så prøv dem endelig.

Er *Yucca* for stor i haven? - er almindelige søjlekaktus for høje i vinduet? - så prøv en mindre søjle. Søjlerne med de skæve blomster, *Haageocereus*, *Loxanthocereus* og den her afbillede *Borzicactus icozagonus* behøver ikke så højt til loftet for at kunne blomstre. De er tilgmed kønne uden blomst. *Borzicactus* er blevet til en grusom rodet slægt. Jeg tør ikke nævne alle de arter, som I.O.S. pingerne har samlet der. Oprindelig hed planten *Seticereus*, og fra et samlersynspunkt var det vel et godt navn for mindre, villig-blomstrende søjler. Navnet bruges ikke så tit, så lidt inkonsekvent omtales den her som *Borzicactus*, hvilket oftest er det navn, den findes under i plante- og frøliter. Nem fra frø. Giv den godt med lys når de første egentlige torne er dannet. 3-4 år skulle være nok til de første blomster. Overvintringen behøver ikke være mindre end ca. 10°C men tørt. Hvis man fristes til at vande, og den står ved for høje temperaturer, så får man den uskønne vintervækst,

Dinteranthus vanzylii

Lithops Schwantesii v. urikoensis

Conophytum ursprungianum.

som på grund af manglende lys får den til at tilspidse i toppen. Det klæder ikke planten, og den vil altid bære spor deraf.

Den slags fejl og/eller uheld straffes man ikke for hos mine små ynglinge, mesembryantherne. De har for de højsukkulente arters vedkommende kun bladparret i et år, så skulle man have lavet en kulturfejl i 1991, så kan ret kultur i 1992 få alt til at være glemt. Jeg plejer at være rimelig god til at huske navne. Med nogen irritation læste jeg navnet *Fujiyamopsis burgeri* i en amerikansk liste over mesembryanther. Den slægt står der ikke noget om i min bibel over mesembryantherne, Herre's: *The Genera of the Mesembryanthemaceae*. Da mine frøplanter af *Conophytum burgeri* gik i gang med 2. vækstperiode fik jeg svaret. Den beholder resten af forrige års bladpar som en slags ekstra top. Den ligner dermed bjerget Fujiyama i Japan - lidt grønt - lidt evig sne. På tale om *Conophytum*, som, hvis man læser, hvad der blev skrevet om *C. stephanii*, ikke er spor svære, var det ikke en idé, om flere prøvede at dyrke dem? Vi viser to smagsprøver på to ikke særlig vanskelige arter. *C. maximum* er en lys grøn lille plante, som 3. år fra frø sender sine blomster op som en anden trolde af en æske. Sprækken mellem de to blade er næppe synlig, og pludselig er blomsten der bare. Og den er ikke kunstig. Og er *C. ursprungianum* et kalligrafisk mesterværk fra den store arkitekts hånd? - jo.

Man kan blive klog af at så. Klogere i hvert fald. Kig på *Dinteranthus vanzylii* og *Lithops schwantesii* v. *urikoensis*! Hvem er hvem? Hvis man starter dem fra frø, så er man aldrig i tvivl. *Lithops*frø er store, så store at man kan se dem i posen. *Dinteranthus* frø er små, så små, at man tror man er blevet snydt. Man er i godt selskab med sine kaktus og sukkulenter ude og inde, og tro mig, man bliver aldrig for gammel til at lege med dem. Prøv selv.

P.B.P.

Træffes hos P.B.P. *Homo semperludens*.

Udstilling

Trods årets megen møje med flytning, istandsættelse af mit nye hus, ukrudtskrig, død og ødelæggelse blandt kaktusserne samt andre lærerige oplevelser lykkedes det mig at få tid til sammen med Peter Rundblad at lave en kaktusudstilling i Frederikssunds Selskabslokaler. Vi var inviteret af *Stuekulturforeningen af 1960* til at fylde ca. 8 kvadratmeter op med kaktusser og andre sukkulenter. Peter leverede sukkulenterne, og jeg selv leverede kaktusserne. I stedet for at stille planterne nedgravet i leca-grus ville vi prøve at stille planterne så tæt, at potterne ikke kunne ses. Det lykkedes også: de stod næsten - men også kun næsten - lige så tæt som i Peter Brandt Pedersen's drivhus.

Udstillingen, som også viste fugle og vandrede pinde m.m., blev godt besøgt, jeg vil tro af 2500-3000 mennesker, og vi havde da også den glæde at kunne byde et nyt medlem velkommen til foreningen.

Velkommen til!

Da jeg havde regnet med en vis interesse for *Aloe vera*, som i kraft af sin kosmetiske betydning er meget »in« for tiden, havde jeg taget et eksemplar med, men den var der ikke mange, der kendte. Bedre var det med interessen for »meskalin-kaktus« som jeg havde flere forespørgsler på, men som jeg måtte bedrøve folk med, at jeg ikke havde medbragt p.g.a dens ringe værdi som udstillingsplante. Ikke fordi jeg synes, at planten er grim eller kedelig, men på udstillinger som disse vil de fleste hellere se på store guldkugler og hvide søjler fremfor sjældne navne-skilte.

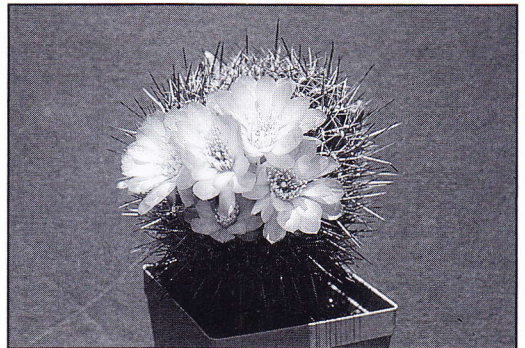
Alt løb fint af stabelen. Vi takkede formanden for hyggeligt samvær og ytrede, at vi gerne ville være med i '92.

Hugo

Miniportrætter

Lobivia hoffmanniana Backbg.

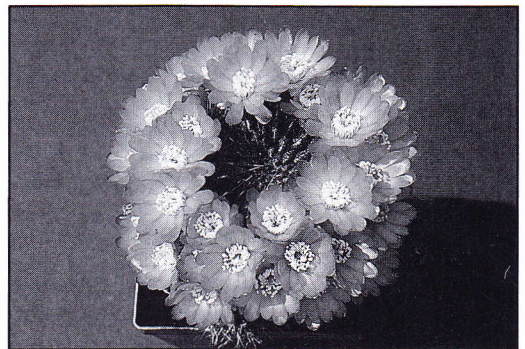
Den tycks inte bry sig om ifall den hör till *Lobivia* eller *Sulcorebutia*, den växer och blommar ändå. Den blir inte så stor, svagt cylindrisk, kanske 5 cm hög. Blommorna är vackert röda med gul mitt. Jag övervintrar torrt vid 5-10°. Hemorten är Bolivia.

Sulcorebutia (Lobivia) hoffmanniana

Sulcorebutia lepida Ritt. Mörkt grön med korta gula till bruna tornar. Enligt litteraturen sätter den sällan sidoskott, men mitt exemplar (som är några år) har de senaste åren producerat några. Blommorna är mörkt röda med sammetsaktig lyster. Jag övervintrar torrt vid 8-10°.

S. lepida växer på 2.800 m höjd i Bolivia.

Sulcorebutia lepida

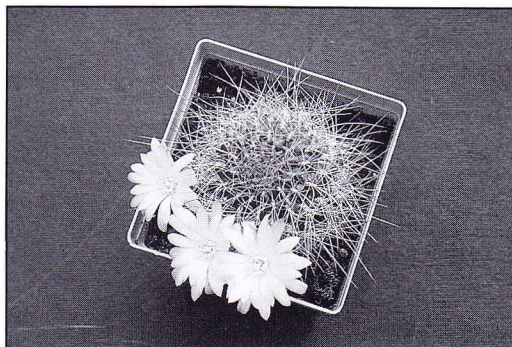
Sulcorebutia menesesii

(Card.) Buin. & Donald

Påminner om *S. candidae*, men mitt exemplar är mindre, mera tillplattat och har längre tornar. Blommorna är blekgula, och kommer inte i sådan mängd som hos *S. lepidae*.

Växer på 1600 m höjd i Bolivia.

Håkan Nilsson

Sulcorebutia menesesii

Det ER virkelig sandt!

Som Hugo siger andet steds, er *Aloe vera* »in« for tiden. Læsere af sider om naturmedicin, vil jævnligt støde på den, fortrinsvis i form af lotions og sæber etc., til hvilke saften er sat af kosmetiske grunde.

Det kosmetiske har jeg ingen erfaring med. Jeg fik mit eksemplar af »den rigtige aloe« af et af vore svenske medlemmer, læge Brita Madsen, men med den besked, at saften skulle være et godt middel mod **forbrændinger**. Første gang jeg afprøvede teorien, var da jeg under forberedelse af gélé, stødte underarmen ind i låget på saftkogeren - under opkogningen. Det gjorde ikke godt, og der kom omgående et stort, rødt mærke: en mægtig vable var tydeligvis under opsejling. Nu er det ikke lige sagen at skulle bruge en halv time eller mere under den kolde hane i den situation, så jeg tænkte: »Godt, lad os se, om det passer«, og fór ud i drivhuset efter *Aloe*. Det var ikke *A. vera* ved den lejlighed, men den ganske almindelige *Aloe arborescens*, der måtte holde for, fordi den er så stor, at et par blade fra eller til ikke gør noget. Og en *Aloe*, er vel en *Aloe*, ikke? Jeg flækkede bladet og gned armen med saften, og det gjorde jeg fortsat med mellemrum i den næste times tid, når jeg syntes, at det begyndte at svie. Smerten forsvandt omgående, når saften kom på og alt, hvad der skete var, at jeg fik et brunrødt mærke på armen, hvor huden efter et par dage begyndte at skalle af, omtrent som efter en solskoldning. Da jeg triumferende delagtiggjorde min mand i min nye erfaring, lod han mig vide, at jeg havde grebet »forsøget« helt forkert an: jeg skulle

kun have smurt **halvdelen** af såret med saften. Hvis den halvdel, der havde fået saft, var blevet lægt, mens den ubehandlede halvdel etc.....! Læseren har sikkert forstået. Jeg kylede karkluden efter ham.

Ved en anden lejlighed fik jeg en årle morgen en pegefinger i grillristen under tilberedning af min krydderbolle. Dette skete kl. 7. Der gik lige akkurat ikke hul i huden. Ved denne lejlighed ofrede jeg et blad af »den rigtige«, som jeg tapede fast over den truende vable med kirurgisk tape. Efter morgentoi-lettet tapede jeg et nyt stykke blad på fingeren og kørte på arbejde. Kl. 10, da jeg skulle bruge min finger, tog jeg »forbindingen« af. Der var en brunrød plet, der føltes lidt »hård«, men det var alt! Ingen vable, ingen smerter, ingen hævelse. Jeg kunne trække i et par kirurgiske gummihandsker uden problemer. I løbet af de næste par dage forsvandt den misfarvede hud gradvis. Det forekom mig simpelt-hen fantastisk. Sidenhen har jeg på min arbejdsplads berettet vidt og bredt om mine erfaringer, og flere af kollegerne har fået stiklinger til eget brug. Selv min kære mand er blevet langt mindre skeptisk! Det berettes, at saften svier noget så forbandet, hvis der er brændt hul på huden, eller hvis der er gået hul på en vable, og endvidere at saften ikke smager særligt godt. Men der har været almindelig enighed om - og forbavselse blandt de skeptiske over - at saften virkelig har de egenskaber. Arten af *Aloe* ser ud til at være underordnet. En *Aloe* er tilsyneladende en *Aloe*. Det ER virkelig sandt!

Hanna E. Hansen

Hoya - levende porselen

En varm forsommerdag dufter plutselig stuen av parfymert honning. Det er en *Hoya*, som har åpnet sin parasoll av nektardryppende porselensblomster! Et av naturens små mesterverk, som det er så velsignet godt å ha i stuen. På tross av at disse plantene kommer fra tropiske regnskogsområder i Sørøst-asia og Australia, greier mange arter seg utmerket i vårt tørre stueklima. Det er imidlertid noen forhold som må ligge til rette for at de skal blomstre godt, og inspirert av den vakre tegning av *Hoya carnosa* i Kaktus nr. 2, 1991 fikk jeg lyst til å skrive en liten artikkel om disse vakre plantene.

Utbredelse

Hoya - Voksblomst eller Porselensblomst som den også kalles på grunn av sine blanke, nesten litt kunstig utseende blomster, er organisert i plantefamilien *Asclepiadaceae*, sammen med andre kjente stueplanter som for eksempel Ordensblomst (*Stapelia*), og Lanterneplante (*Ceropegia*).

Man kjenner ca. 200 arter, men stadig nye arter oppdages, og en del forskjellige kultivarer er også kommet i handelen.

De fleste artene er semiepifyttiske klatreplanter, selv om det også finnes noen mer buskaktige arter. Semiepifyttisk vil si at de er utstyrt til å leve både på bakken og oppe i trærne, og gjør ofte begge deler. De er med andre ord ikke parasitter (snyltere på vertsplanter), men klatrer i trær primært for støtte i sin søken mot lyset høyt der oppe over trekronene.

Oppe i trærne er tilgangen på vann sporadisk. Selv om luftfuktigheten i deres naturlige omgivelser er høy, har mange arter utviklet noen av de samme egenskapene som kaktuser har. I sine saftige sukkulente blad kan de lagre betydelige mengder med væske, fordi bladene er dekket med voks. Det er kun 10 arter som er regnet som ekte sukkulenter, men mange av de andre artene har også vannlagrings-evner.

De fleste artene har blomster med et hovedinnslag av hvitt. Men det finnes også arter med røde, gule, fiolette, brune, orange eller rosa som hovedfarge.

Blomstene til mange arter sender ut en ganske sterk god duft. Nesten bedøvende kan den være på det sterkeste. Mange arter produserer så mye nektar at det faktisk henger dråper ned fra blomsten, i noen tilfeller slik at det drypper fra blomsten. Prøv å smake, det er godt!

Blomstene kommer i grupper, som små paraplyer med fra 5 til mer enn 30 blomster. Avhengig av arten kan diameteren på den enkelte blomst i parasollen

varierte mye, fra 2-4 mm og opp til Keiserhoyaen's (*Hoya imperialis*) 7 cm.

Bladenes fasong varierte fra nesten runde via ovale til nesten nålformede. Midtvenen er alltid kraftig markert. Mange arter har et grått tilfeldig klattmønster på bladene, nesten som om noen skulle ha sølt maling på dem. Hos noen arter bølger bladranden seg rundt hele kanten.

Stell

Hoya er egentlig ganske greie å stelle. Skal man ha blomstring er det likevel noen viktige punkter.

Lys er trolig det viktigste. Øst- eller vest-vente vinduer med direkte sollys morgen eller kveld er best. Mot nord blir det for lite lys, men sydvendte vinduer med direkte sollys midt på dagen kan bli for sterkt.

Årstidene:

Hoyaene vokser hovedsakelig om våren og sommeren. Resten av året kan de få hvile, i den forstand at de ikke skal ha så mye vann, og trenger ingen gjødning. Om våren trenger plantene både vann og næring. Vær likevel noe moderat med gjødningen. For mye av dette kan redusere blomstringen.

Våren er også den bedste tiden å ta avleggere på.

La jorden tørke litt ut før du vanner på nytt. Prøv deg frem. Vanner du for lite i blomstringstiden kvitterer endel av artene med å kaste knoppene. Vanner du for mye i hvileperiode, kan du risikere at røttene råtner på noen av artene.

Jorden bør ha en god drenering. Røttene kan for endel arter lett råtne hvis jordblandingen er for tett. Legg et godt lag drenering nederst i potten.

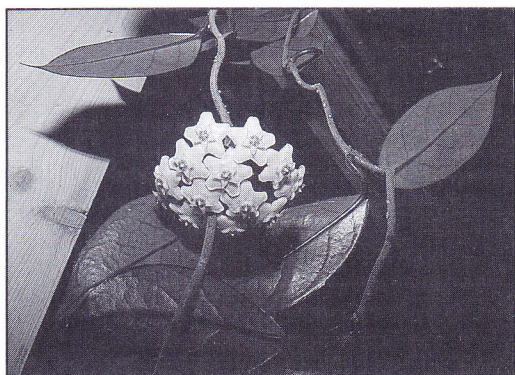
Man kan også blande litt biter av furubark i jorden for å gjøre den mere porøs.

Det kan med fordel være litt trangt i potten, da dette fremmer blad- og blomstervekst, i stede for rotvekst. Ikke pott om før det er tett med røtter i bunnen af potten.

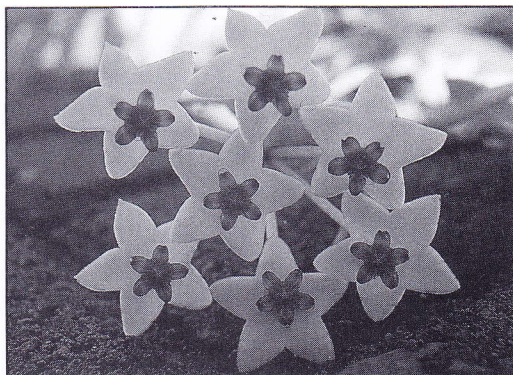
I sine naturlige omgivelser har hoyae en høy luftfuktighet. Skal dine planter trives riktig godt bør de få en eller flere daglige dusjer. Høres dette arbeidskrevende ut kan jeg trøste med at mine blomstrer godt på tross av at de aldri får noen dusj!

Anbefalte arter

Følgende arter er å få kjøpt i Norge fra tid til annen: *Hoya carnosa* - vanlig porselensblomst. De fleste kjenner denne. Fåes i et utall varianter og former, spesielt med tanke på bladenes form og farge. Her i Norge har jeg sett minst 5 forskjellige utgaver.

Hoya bella. Foto: Geir K. Edland.

Hoya carnosa. Foto: Geir K. Edland.

Kultivarene blomstrer vanligvis ikke så lett som den rene arten. Denne på sin side er trolig den letteste Hoyaen å få til. Planten blir med tiden ganske stor. Egner seg derfor best til å klatre langs en vegg. Ikke knip av den stilken blomsterparasollen henger ned fra. Neste år vil nye blomster komme ut fra samme sted. Den rene arten har forholdsvis store blad.

Hoya linearis - Nålhoya, har et navn som henspiller på dens tynne smale blad, som ved første øyekast slett ikke ligner på en hoya. Hos undertegnede kaster den lett bladene ved uttørring, og blir da litt glissen, og kanskje ikke så pen. Egner seg best som ampelplante. Blomstrer med hvite blomster på sensommeren/tidlig på høsten.

Hoya bella - Liten porselensblomst/Dvergvoksblomst egner seg godt som ampelplante. Denne arten kan råtnes av i stilken ved for mye vanning utenom vekstsesongen. Blomstringen skjer fra årets nyvekst. Denne arten har ganske små blad.

Hoya lacunosa. Egner seg både som ampelplante, eller til klatring på espalier. Blomstrer sent på vint-

ren/tidlig på våren med små hvite, nærmest litt lodne blomster som dufter nydelig. Bladene på denne arten er også forholdsvis små.

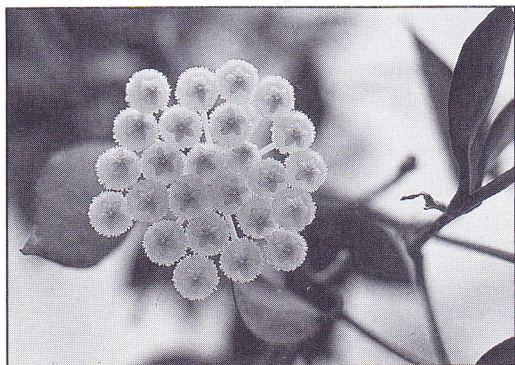
Hoya multiflora. Denne arten hører egentlig ikke med i slekten hoya. Riktig navn på arten er *Centrostemma lindleyanum*, *Hoya multiflora* er imidlertid det navnet som benyttes i handelen.

Meget vakre blomster, fargen går i gul-hvit. De har en bakoverbrettet fasong, som nærmest gir ett inntrykk av at de »stuper« ut fra parasollen. Bladene er store, og stammen er stivere enn på noen av de andre artene.

Hoya australis - Australsk hoya, finnes også i flere varianter, og selv om dette skal være en av de lettere artene, har jeg ikke sett den til salg i Norge.

En norsk leverandør som ofte har flere arter til salgs er Platasjen på Skedsmo (hvis det er tillatt med litt tekstreklame).

Danske og svenske leverandører har jeg ikke oversikt over.

Hoya lacunosa. Foto: Geir K. Edland.

Ukjent Hoya art. Fotografiert i Botanisk Have i København af Geir K. Edland.

Hoya multiflora. Centrostemma lindleyanum. Foto: Geir K. Edland.

Formering

På grunn av sin klatrende natur, har *Hoya* latente rotanlegg langs hele stammen. Derfor er formering med avleggere den enkleste og raskeste måten å få flere planter på. Knip av en stammebit med ett eller flere bladfester, la snittflaten få tørke i et par dager og stikk den deretter ned i jorden, og gi vann. Det er stort sett det som skal til. For enkelte arter som *Hoya bella* kan stammen råtne av med denne metoden. Man kan derfor alternativt legge stammebiten oppå jorden, vanne, og deretter tre en klar plastpose over det hele. Nå kan du følge med på at røttene kommer ut av stammen og går ned i jorden. Posen fjernes gradvis over et par dager, når tilstrekkelig mange røtter har fått jordfeste.

Hoya forening

Hvis du synes *Hoya* er en spennende plante har jeg noen adresser som kan være nyttige. Det finnes en internasjonal interesseforening for *Hoya*:

Hoya Society International. P.O.Box 54271, Atlanta, GA 30308 USA.

Der finnes en bokhandel i USA som skal føre endel regionale flora bøker, der *hoya* blir omtalt:
Rainbow Gardens Bookshop, P.O.Box 721, La Habra, CA 90633 USA.

Forøvrigt finnes det flere leverandører av *Hoya* i utlandet, hvis man har lyst til å prøve seg på litt privat import. Vær imidlertid klar over de restriksjoner som gjelder ved import av planter, og hvilke papirer man må ha i orden (importløyve og sunnhetssertifikat m.m.)

Har du lyst til å prøve kan jeg anbefale:

Bromeliad Tree Nursery, P.O.Box 694487, Miami FL 33269 USA.

Donkelaar som annonserer i *Kaktus* skal i følge kilde i NKS også ha flere arter *Hoya*. Dette har jeg ikke fått tid til å sjekke enda.

Lykke til med levende porselen!

Litteraturref.:

- »*Hoya R.Br.*«, C.F. Innes, *Ashingtonia* vol. 2 nr. 9, 1976, side 175-176, og vol. 3 nr. 5&6, nov. 1979, side 163-165.

- »*Hoyas - Succulents With Colorful Flowers & Foliage*«, Edward Claflin, *House Plants & Porch Gardens*, Jan. 1979, side 36-43.

- »*Hoyas*«, Roger Goodswen, *British Cactus & Succulent Journal*, vol. 9 no. 1, march 1991, side 16-17.

- »*Blomster så fine som porselæn*«, Nina og Tord Hubert, *Bo Bedre*, nr. 11/1988, side 64-67.

Geir K. Edland
 Gjønnesskogen 22
 N-1340 BEKKESTUA NORWAY

EXOTICA

- DETAILHANDEL & EN-GROS-HANDEL
EUROPAS STØRSTE UDVALG I BLANDEDE SUKKULENTER

Adenia, Adenium, Aloe, Anacampseros, Brachystelma, Bursera, Crassula, Cyphostemma, Dioscorea, Dorstenia, Euphorbia, Fockea, Haworthia, Ipomoea, Jatropha, Othonna, Pachypodium, Pelargonium, Pterodiscus, Sarcocaulon, Trichocaulon, løg..... og meget andet.

SPØRG EFTER GRATIS LISTE.

Ernst Specks, Am Kloster 8, D-5140 Erkelenz-Golkraath, Tyskland
Tel.: 0 24 31 / 7 39 56, FAX: 0 24 31 / 44 95

Åbningstider: april-august lørdage kl. 9-14; Andre tider kun efter tel. aftale!

Specialist i andre sukkulenter:

VAN DONKELAAR

**Laantje 1 - NL-4251 EL Werkendam,
Holland**

Postbus 15 - NL-5250 DA Werkendam
Tlf: 01835-1430

Besøg meget velkomne, undtagen om søndagen.
Frøliste sendes frit. Euphorbia- og Hoyalister
mod betaling af 5 hfl på giro 1509830.

Alle henvendelser kan ske på dansk!

KARLHEINZ UHLIG

Frø - Kulturplanter - Import - Eksport
Likienstr. 5 - Postbox 1107
D-7053 KERNEN i. R.

- * Mere end 200 slægter
Mere end 1000 arter
Sjældne planter og frø
- * Verdensomspændende forsendelse
- * Besøgende - også i grupper - er velkomne
- * Vor frø- og planteliste kan fremsendes mod en
international svarkupon (Post Reply Coupon)

Tidligere årgange af »KAKTUS«

Nedennævnte årgange af KAKTUS kan købes
ved henvendelse til

THORKILD ALNOR NIELSEN

Langenæs Allé 26, 2.tv., DK-8000 Århus C

Betaling: Check eller på giro nr. 2 940 744

Årgang 5-8: 5 kr. pr. nr. Årgang 9-26: 10 kr. pr. nr.

Følgende nr. er udsolgt:

Årgang 8, 9, 13 og 14 ALLE UDSOLGT

5. årg. nr. 2, årgang 12 nr. 2 og 3.

SÆLGES

Frilandskaktus og Rhododendron.

Frilandskaktus kan leveres uden rod 1991, med
rod fra juni 1992, ca. 80 arter.

Rhododendron, 300 arter, til levering eller af-
hentning 1991.

»Stengaarden«

Bent Riberholt

Nordgårdsvej 1

4640 Fakse . Tlf. 53 71 52 46

HAR DE PRØVET AT DYRKE ORCHIDEER?

Er De interesseret?

Få et gratis prøvenr. af vort
medlemsblad »Orchideen«,
der kommer 10 gange årligt.

Kontingent kr. 225

DANSKE ORCHIDE KLUB

Ørnhøjvej 4
4600 Køge

INDKØBSCENTRALEN

Nordisk Kaktus Selskabs indkøbscentral
sætter pletter, gødning og andre ting, vi
har brug for i vor hobby. Salg af N.K.S.-
emblemer og N.K.S.-kuverter foregår også
gennem indkøbscentralen. Henvendelse til:

IB HOLM

Kirkebækvej 52
DK-8800 Viborg

Tlf. (06) 61 18 05 - Giro 6600263

JYTTE THYBO
 OUSTRUP FISKERI
 BINDSTOWVEJ 8 ØRRE
 7400 HERNING

MÅ IKKE BØJES!

KAKTUS SUKKULENTER & SEMPERVIVUM

I mange arter

Gartner Bent Jørgensen
 Vejlegårdsvej 99 - 2625 Vallensbæk
 Tlf. 42 64 50 95

Planter sendes ikke!

HUSK KONTINGENTET FOR 1992

DER KAKTEENLADEN

Jörg Köpper

Lockfinke 7 - D-5600 Wuppertal 1

Vi har et stort udvalg i artikler til vores hobby og et stort udvalg af kaktusbøger - også antikvariske. Skriv efter vores gratis postordrekatalog og bogliste.

WHITESTONE GARDENS LTD.

Sutton - under Whitestonecliffe,
 Thirsk, N. Yorks. YO7 2PZ, England

Specialist i postordrer af kaktus og andre sukkulenter, bøger, frø m.m. Send tre internationale svarkuponer (post) for vor fuldt illustrerede 36 siders prislister, som indeholder verdens mest omfattende bogliste.

Indholdsfortegnelse Kaktus nr. 1, 1992

Knold & Tot - knold og tot	3
Kontingent i Sverige og Norge, adresser	6
København-Fakse	
- via Vallensbæk - Hugo Jensen	7
Spar på plassen når du sår - Geir K. Edland	8
Internoto VII - Norbert Gerloff	9
Homo Semperludens VII - Peter Brandt Pedersen ...	13
Udstilling - Hugo Jensen	18
Miniportrætter - Håkan Nilsson	18
Det ER virkelig sandt - Hanna E. Hansen	19
Kontingent i Sverige og Norge, adresser	20
Hoya - levende porselen - Geir K. Edland	20